

ČÁST TŘETÍ

VALNÁ HROMADA

I. ROZHODOVÁNÍ SPOLEČNÍKŮ NA VALNÉ HROMADĚ

Společníci vykonávají své právo podílet na řízení společnosti na valné hromadě nebo mimo valnou hromadu (§ 167 z. o. k.). **Právo podílet se na řízení společnosti** je základní právo společníka, které je spojeno s jeho podílem. Jde o účastnické právo společníka, které je nemajetkové povahy. Tohoto práva nemůže být zbaven. Náleží společníkovi, i když bude omezen v dalších svých účastnických právech (např. nebude-li moci vykonávat hlasovací právo). Společník se nemůže tohoto práva vzdát, nicméně nemá povinnost jej vykonávat.

Právo podílet se na řízení společnosti vykonává společník primárně na valné hromadě. Valná hromada je v klasickém pojetí fyzickým shromážděním osob. Společník má právo na valnou hromadu přijít (**právo účastnit se valné hromady**), má právo hlasovat o předložených návrzích (**hlasovací právo**), může předkládat vlastní návrhy k záležitostem na pořadu valné hromady (prostřednictvím svého práva **uplatňovat návrhy a protináměry**) a může na valné hromadě nebo i mimo ni požadovat od jednatelů informace o společnosti (**právo na informace**).

Výkonem práva podílet se na řízení společnosti mimo valnou hromadu rozumíme všechny ostatní procedurální postupy dovolené zákonem, které umožňují přijímání rozhodnutí o záležitostech společnosti v působnosti valné hromady. Rozhodováním mimo valnou hromadu se rozumí:

- a) rozhodování *per rollam* (§ 175–177 z. o. k.),
- b) rozhodování mimo valnou hromadu prostřednictvím technických prostředků (§ 167 odst. 2 z. o. k.),
- c) dodatečný výkon hlasovacího práva (§ 174 z. o. k.).

1. Význam valné hromady

Valná hromada je **nevolným orgánem společnosti**, který je považován za nejvyšší orgán společnosti (§ 44 odst. 1 z. o. k.). Nevolným orgánem proto, že se jí mohou účastnit **všichni společníci** společnosti. Jako nevyšší orgán společnosti se označuje především z toho důvodu, protože zákon do působnosti valné hromady svěruje rozhodování o nejvýznamnějších otázkách společnosti. Navíc valná hromada

společnosti s ručením omezeným (na rozdíl od akciové společnosti) si může vyhradit rozhodování o záležitostech, které náleží do působnosti jiných orgánů.

Valná hromada je platformou pro společníky, kde projevují svoji vůli a ve vzájemné interakci vykonávají svá účastnická práva. Valná hromada může do určité míry plnit úlohu určitého diskusního fóra, kde si společníci vyměňují názory s jednatelem společnosti ohledně řízení společnosti. Valná hromada tak plní ve vztahu k společníkům **dvě základní funkce: informační funkci a rozhodovací funkci**. K naplnění informační funkce dochází prostřednictvím výkonu práva na informace a dalších informačních povinností, které plní jednatel, resp. svolavatel vůči valné hromadě (pozvánka, zprávy jednatele a dozorčí rady). K naplnění rozhodovací funkce dochází na základě výkonu hlasovacího práva společníků. Na valné hromadě se utváří a formalizuje kolektivní vůle společníků.

Terminologicky se mezi valnými hromadami z hlediska jejich předmětu jednání nerozlišuje. Podle zažitě praxe se valná hromada svolávaná ve lhůtách stanovených zákonem a společenskou smlouvou označuje jako řádná valná hromada, a je-li svolávána mimo tyto lhůty jako mimořádná valná hromada. Další terminologický rozdíl praxe činí v případě, kdy se na valné hromadě nesejde dostatečný počet společníků a je nutné k projednání stejného pořadu jednání svolat další, tzv. náhradní valnou hromadu.

2. Působnost valné hromady

Rozsah působnosti valné hromady stanoví zákon pozitivním výčtem záležitostí, o nichž je valná hromada oprávněna rozhodovat. U společnosti s ručením omezeným ovšem neplatí princip zákazu rozšiřování působnosti valné hromady, se kterým se lze setkat u akciové společnosti. Valná hromada si může **atrahovat** do své působnosti i další otázky, přestože je zákon svěřuje do působnosti jiného orgánu (§ 190 odst. 3 z. o. k.). Zákon o obchodních korporacích koncentruje katalog záležitostí spadajících do působnosti valné hromady výčtem obsaženým v § 190 odst. 2. Nejedná se o zcela uzavřený výčet. Zákonný rozsah působnosti valné hromady lze dále rozšiřovat ve společenské smlouvě. Určitým limitem jsou záležitosti týkající se obchodního vedení. Valná hromada nemůže rozhodovat o otázkách obchodního vedení. Obchodní vedení přísluší jednatelem. V otázce obchodního vedení může valná hromada rozhodnout a udělit pokyn jedině v případě, kdy o to požádá jednatel podle § 51 odst. 2 z. o. k.

2.1 Zákonný rozsah působnosti

Zákon o obchodních korporacích stanoví základní rozsah působnosti valné hromady výčtem záležitostí v § 190 odst. 2 z. o. k.

Základní záležitosti spadající do působnosti valné hromady

- a) Rozhodování o změně společenské smlouvy
- b) Rozhodování o změně výše základního kapitálu nebo o připuštění nepeněžitého vkladu či o možnosti započtení peněžité pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na splnění vkladové povinnosti
- c) Volba a odvolání jednatele, případně dozorčí rady, byla-li zřízena
- d) Volba a odvolání likvidátora, určí-li tak společenská smlouva
- e) Schvalování udělení a odvolání prokury, ledaže společenská smlouva určí jinak
- f) Rozhodování o zrušení společnosti s likvidací, určí-li tak společenská smlouva
- g) Schvalování řádné, mimořádné, konsolidované účetní závěrky a v případech, kdy její vyhotovení stanoví jiný právní předpis, i mezitímní účetní závěrky, rozdělení zisku nebo jiných vlastních zdrojů a úhrady ztrát
- h) Rozhodování o přeměně společnosti, ledaže zákon upravující přeměny obchodních společností a družstev stanoví jinak
- i) Schválení převodu nebo zastavení závodu nebo takové jeho části, která by znamenala podstatnou změnu dosavadní struktury závodu nebo podstatnou změnu v předmětu podnikání nebo činnosti společnosti
- j) Schválení smlouvy o tichém společenství
- k) Schválení finanční asistence
- l) Rozhodnutí o převzetí účinků jednání učiněných za společnost před jejím vznikem
- m) Rozhodnutí o naložení s vkladovým áziem
- n) Rozhodování o změně druhu kmenového listu
- o) Další případy, které do působnosti valné hromady svěřuje tento zákon, jiný právní předpis nebo společenská smlouva

Katalog těchto záležitostí koresponduje z větší míry s výčtem uvedeným v předchozí úpravě v § 125 odst. 1 obch. zák. Rozdílně od obchodního zákoníku nenalezeme v působnosti valné hromady rozhodování o schvalování smluv a o zajištění závazků vymezených v § 196a obch. zák. a rozhodování o pachtu závodu (dříve nájem podniku nebo jeho části srov. § 67a obch. zák.). Dále se již nesetkáme se schvalováním stanov, ovládací smlouvy a smlouvy o převodu zisku, jejichž existenci zákon již nepředpokládá. Nově jsou ve výčtu zařazeny některé nové kompetence: rozhodování o naložení s vkladovým áziem a rozhodování o změně druhu kmenového listu. Některé další zákonné kompetence jsou roztroušeny v jiných ustanoveních

zákona o obchodních korporacích a dalších právních předpisech (zejména v zákoně o přeměnách a zákoně o účetnictví).

Ad a) Rozhodování o změně společenské smlouvy

Rozhodování o změně společenské smlouvy je v nové právní úpravě pojato koncepčně poněkud odlišněji. Podle původní právní úpravy to byla valná hromada, která byla bez dalšího nadána jako nejvyšší orgán společnosti rozhodovat o změnách společenské smlouvy. Nově platí jiný princip. Podle zákona platí, že společenskou smlouvu lze měnit **dohodou** (tj. souhlasným projevem) **všech společníků**, a to ve formě veřejné listiny (§ 147 z. o. k.). To má zcela zásadní význam, neboť samotná valná hromada není oprávněna měnit obsah společenské smlouvy, pokud to v ní není výslovně ujednáno. Tím je akcentován smluvní charakter společenské smlouvy.¹⁵⁶ Aby valná hromada mohla o změně společenské smlouvy rozhodovat, musí možnost takové změny **připouštět** samotná **společenská smlouva**. Pouze v případě výslovného ujednání ve společenské smlouvě je valná hromada oprávněna rozhodovat o změnách společenské smlouvy. Vedle toho lze uvažovat i o alternativních nastaveních, kdy se valné hromadě svěří jen některé druhy změn společenské smlouvy a zbylé zůstanou v režimu souhlasného projevu vůle všech společníků. Pokud by společníci chtěli rozhodovat o změně společenské smlouvy mimo valnou hromadu, bude rovněž nezbytné připustit tuto možnost ve společenské smlouvě.

Zákon vymezuje náležitosti a obsah společenské smlouvy v § 146 z. o. k. (viz část první, kapitola II Zakladatelské právní jednání společnosti s ručením omezeným).

Společenská smlouva se mění i na základě jiných právních skutečností. Ke změně společenské smlouvy dochází vždy na základě **rozhodnutí** valné hromady, jehož **důsledkem je změna stanov**. Takovými rozhodnutími jsou:

- a) rozhodnutí o změně výše základního kapitálu – § 190 odst. 2 písm. b) z. o. k.,
- b) dojde-li k rozdělení podílu – § 145 z. o. k.

Právní skutečnosti zakládající změnu společenské smlouvy

- i) dohodou všech společníků,
- ii) rozhodnutím valné hromady,
- iii) soudním rozhodnutím,
- iv) ze zákona,
- v) na základě jiných právních skutečností.

¹⁵⁶ Společenská smlouva bývá považována za smlouvu *sui generis* – viz např. NS 29 Odo 146/2003.

K přijetí rozhodnutí o změně společenské smlouvy na valné hromadě se vyžaduje dvouřetinová většina hlasů všech společníků [§ 171 odst. 1 písm. a) z. o. k.]. Zasahuje-li se změnou společenské smlouvy do práv a povinností jen některých společníků, vyžaduje se jejich souhlas. Pokud by se takovou změnou zasahovalo do práv a povinností všech společníků, vyžaduje se souhlas všech společníků (§ 171 odst. 2 z. o. k.). To pro praxi znamená nutnost pečlivého posouzení všech navrhovaných změn společenské smlouvy. Pokud by se změnou zasáhlo do práv a povinností některého ze společníků a dotčený společník by se neúčastnil hlasování o změně společenské smlouvy, může to být důvodem, pro který by bylo možné vyslovit neplatnost takto přijatého usnesení.

Z hlediska požadované formy rozhodnutí platí stejné pravidlo jako doposud. Rozhodnutí o změně společenské smlouvy se osvědčuje veřejnou listinou (§ 172 z. o. k.). Veřejnou listinou se ve smyslu § 776 odst. 2 z. o. k. rozumí **notářský zápis**. Jde o notářský zápis podle § 80a a násl. not. řádu.

Změna společenské smlouvy nabývá účinnosti okamžikem přijetí rozhodnutí. Pozdější nabytí účinnosti změny společenské smlouvy nastane, pokud bude v daném rozhodnutí uvedeno pozdější datum anebo jestliže to bude dané ze zákona. Společenská smlouva nabývá účinnosti později v případech konstitutivního zápisu do obchodního rejstříku (rozhodnutí o změně základního kapitálu, rozhodnutí o změně obchodní firmy).

Každé rozhodnutí valné hromady, jehož **důsledkem je změna obsahu společenské smlouvy**, nahrazuje rozhodnutí o změně společenské smlouvy (§ 147 odst. 2 z. o. k.). Tento druh rozhodnutí se osvědčuje veřejnou listinou (tj. ve smyslu § 776 odst. 2 notářským zápisem). Neplyne-li z rozhodnutí valné hromady, jakým způsobem se společenská smlouvě mění, změní její obsah jednatel v souladu s rozhodnutím valné hromady, přičemž rozhodnutí jednatele o změně stanov se osvědčuje veřejnou listinou (§ 147 odst. 3 z. o. k.). Z hlediska právní techniky bude často záležet, v jakém rozsahu se společenská smlouva mění. Půjde-li o dílčí změnu, provádí se taková změna v praxi novou formulací příslušného ustanovení společenské smlouvy s uvedením článku nebo odstavce, který se takto nahrazuje. Půjde-li o rozsáhlejší změny společenské smlouvy, bývá praktické přijmout ve formě notářského zápisu nové znění celé společenské smlouvy.

Ad b) Rozhodování o změně výše základního kapitálu nebo o připuštění nepeněžitého vkladu či o možnosti započtení peněžité pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na splnění vkladové povinnosti

› Rozhodování o změně výše základního kapitálu

Rozhodnutím o změně výše základního kapitálu se rozumí rozhodnutí, kterým dochází ke zvýšení nebo snížení základního kapitálu podle pravidel obsažených v § 216–240 z. o. k. Údaj o výši základního kapitálu je povinnou náležitostí společenské smlouvy [§ 146 odst. 1 písm. f) z. o. k.]. Rozhodnutí o změně výše základního kapitálu je současně rozhodnutím, jehož důsledkem se mění společenská smlouva. Rozhodnutími o změně výše základního kapitálu jsou:

- i) rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu převzetím vkladové povinnosti – § 219 z. o. k.,
- ii) rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů – § 227 z. o. k.,
- iii) rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu kombinací převzetí vkladové povinnosti a z vlastních zdrojů – § 216 odst. 1 písm. c) z. o. k.,
- iv) rozhodnutí o snížení základního kapitálu – § 233 z. o. k.

Zákon stanoví požadavky na obsah jednotlivých usnesení o změně základního kapitálu.

Obsahové náležitosti usnesení jsou předepsány pro každý způsob změny základního kapitálu.

Typ změny	Náležitosti usnesení
<p>Zvýšení základního kapitálu převzetím vkladové povinnosti (§ 223 z. o. k.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • částka, o niž se základní kapitál zvyšuje • lhůta pro převzetí vkladové povinnosti • určení druhu podílů, připadá-li nový vklad společníka na nový podíl, popřípadě • popis nepeněžitého vkladu a částku, která se započítává na emisní kurs společníka, určenou na základě znaleckého posudku nebo postupem podle § 468 nebo 469 • lhůta pro odevzdání kmenového listu nebo pro převzetí nového kmenového listu

<p>Zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů (§ 232 z. o. k.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • částka, o niž se základní kapitál zvyšuje • označení vlastního zdroje nebo zdrojů, z nichž se základní kapitál zvyšuje, v členění podle struktury vlastního kapitálu v účetní závěrce • nová výše vkladu společníka nebo výše nového vkladu společníka, případně • určení podílů, připadá-li nový vklad společníka na nový podíl • lhůta pro odevzdání kmenového listu nebo pro převzetí nového kmenového listu
<p>Snížení základního kapitálu (§ 233 z. o. k.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • částka, o niž se základní kapitál snižuje • údaj, jak se mění výše vkladů společníků, případně jejich počet • údaj o tom, zda částka odpovídající snížení základního kapitálu bude celá nebo zčásti vyplacena společníkům nebo zda bude prominuta povinnost splnit vkladovou povinnost anebo jakým jiným způsobem bude s touto částkou naloženo • lhůta pro odevzdání kmenového listu

K přijetí **rozhodnutí o změně výše základního kapitálu** se vyžaduje dvouřetěnová většina hlasů všech společníků, neboť se jedná o rozhodnutí, jehož důsledkem se **mění společenská smlouva** [§ 171 odst. 1 písm. b) z. o. k.] a rozhodnutí se osvědčuje notářským zápisem (§ 172 odst. 1 z. o. k.). Bude-li se rozhodovat o snížení základního kapitálu s nerovnoměrným snížením vkladů jednotlivých společníků, vyžaduje se souhlas všech společníků (§ 234 z. o. k.). Souhlas všech společníků bude nutný i v případě, bude-li docházet ke změně poměrné výše podílů na základním kapitálu nebo mají-li být vydány nové druhy podílů.

Okamžik nabytí účinnosti změny základního kapitálu stanoví zákon rozdílně. Účinky zvýšení základního kapitálu nastávají převzetím vkladové povinnosti a vnesením nebo splacením její předepsané části, přičemž v rozhodnutí valné hromady o zvýšení základního kapitálu lze stanovit pozdější okamžik. Účinky zvýšení základního kapitálu nemohou nastat později, než je nová výše základního kapitálu zapsána do obchodního rejstříku. Účinky zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů nebo kombinací převzetí vkladové povinnosti a z vlastních zdrojů nastávají okamžikem zápisu nové výše základního kapitálu do obchodního rejstříku (§ 216 odst. 2 z. o. k.). Účinky snížení základního kapitálu nastávají okamžikem zápisu nové výše základního kapitálu do obchodního rejstříku (§ 239 z. o. k.).